

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 52/2016-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. januára 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Podtatranskou advokátskou kanceláriou, s. r. o., Štôla 44, konajúcou prostredníctvom konateľ a advokáta Mgr. Romana Vaška, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 21 Co 96/2014-135 z 21. apríla 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. augusta 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného Podtatranskou advokátskou kanceláriou, s. r. o., Štôla 44, konajúcou prostredníctvom konateľ a advokáta Mgr. Romana Vaška, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s princípom právneho štátu podľa čl. 1

ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 21 Co 96/2014-135 z 21. apríla 2015.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza:

„I.1. Na Okresnom súde v Kežmarku prebiehalo pod sp. zn.: 4 C 1/2013 konanie o nahradenie prejavu vôle žalovaného /sťažovateľa/ pri uzatvorení kúpnej zmluvy, v ktorom sa navrhovateľ / [REDAKOVANÉ] / domáhal nahradenia prejavu vôle sťažovateľa pri uzavretí kúpnej zmluvy podľa ustanovenia § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka, pre porušenie zákonného predkupného práva navrhovateľa podľa ust. §-u 140 Občianskeho zákonníka ako podielového spoluvlastníka pozemku parc. č. [REDAKOVANÉ] – trvalé trávnaté porasty o výmere [REDAKOVANÉ] v k. ú. [REDAKOVANÉ], a to kúpnu zmluvou medzi sťažovateľom ako kupujúcim a predávajúcimi [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] zo dňa 21. 6. 2012, ktorou na sťažovateľa previedli spoluvlastnícky podiel na pozemku parc. Registra [REDAKOVANÉ] v k. ú. [REDAKOVANÉ] o veľkosti [REDAKOVANÉ] z celku a ktorej vklad bol povolený 14. 11. 2012 pod V 1006/12 Správou katastra v [REDAKOVANÉ].

I.2. Okresný súd v Kežmarku žalobe vyhovel rozsudkom zo dňa 17. 1. 2014, číslo konania 4 C/1/2013, pričom uviedol, že vec posúdil podľa ust. § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka a že nárok navrhovateľa považuje za dôvodný.

Obranu sťažovateľa, podľa ktorého ponuka navrhovateľovi bola riadne vykonaná na pojednávaní dňa 24. 5. 2012 vo veci vedenej na Okresnom súde v Kežmarku pod sp. zn.: 2 C 78//2010 vyhlásením [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] v prítomnosti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], ktorí uviedli, že nech si navrhovateľ pozemok kúpi, nie osvedčí, a proti tomu [REDAKOVANÉ] na pojednávaní nič nenamietal a to ani v lehote 60 dní od vykonania ponuky, súd prvého stupňa nepovažoval za dôvodnú a žalobe vyhovel. Súd prvého stupňa uviedol, že pri uzavretí kúpnej zmluvy z 21. 6. 2012 bolo porušené predkupné právo navrhovateľa podľa ust. § 140 Občianskeho zákonníka, a preto je sťažovateľ podľa ust. § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka povinný predať predmet prevodu navrhovateľovi.

I.3. Proti rozsudku Okresného súdu v Kežmarku zo dňa 17. 1. 2014, číslo konania 4 C/1/2013, sťažovateľ podal odvolanie, pričom namietal nesprávne posúdenie skutkových okolností vykonania ponuky spoluvlastníkovi [REDAKOVANÉ] na pojednávaní dňa

24. 5. 2012 vo veci vedenej na Okresnom súde v Kežmarku pod sp. zn. 2 C/78/2010 vyhlásením [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] v prítomnosti [REDAKOVANÉ], čo potvrdili v konaní pred súdom prvého stupňa aj svedkovia [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ].

I.4. Krajský súd v Prešove rozsudkom zo dňa 21. 04. 2015, sp. zn.: 21 Co/96/2014-135 potvrdil rozsudok Okresného súdu v Kežmarku vo veci samej a zrušil výrok o náhrade trov konania, pričom sa stotožnil s odôvodnením rozsudku súdom prvého stupňa.

I.5. Súd prvého stupňa ako i porušovateľ práva pri aplikácii právnych predpisov na zistený skutkový stav nepoužil relevantnú, ústavne súladne interpretovanú, platnú a účinnú právnu normu.

Porušovateľ práva uviedol, že sa stotožňuje s dôvodmi rozsudku prvostupňového súdu. Podľa dôvodov prvostupňového súdu, prvostupňový súd posúdil nárok navrhovateľa podľa ust. §-u 603 ods. 3 O. s. p. Tento postup považuje sťažovateľ za nesprávny a má za to, že:

U predkupných práv podľa § 140 a § 602 a nasl. OZ ide o dva rôzne a samostatné právne inštitúty, ktoré nemožno zmiešavať ani cez analógiu zákona (a teda vzťahovať zákonné ustanovenia platné pre jeden na druhý).

Ust. § 140 OZ nemá odkaz na aplikáciu ust. § 602 a nasl. OZ upravujúce predkupné právo ako právo zmluvne dojednané pri kúpnej zmluve.

Ustanovenie § 140 Občianskeho zákonníka je samostatnou normou, ktorá má sankciu uvedenú v ust. § 40a Občianskeho zákonníka a to relatívnu neplatnosť.

Následky uvedené v ust. § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka sú iné, nejedná sa o neplatnosť zmluvy, naopak táto je platná, a oprávnený z predkupného práva má právo požadovať od nadobúdateľa odpredanie veci, alebo zostane oprávnenému predkupné právo zachované.

Teda zákon stanovil rôzne právne následky pre porušenie zmluvného predkupného práva uvedeného v ust. § 602 Občianskeho zákonníka a pre porušenie zákonného predkupného práva uvedeného v ust. §-u 140 Občianskeho zákonníka.

Podľa názoru sťažovateľa nie je možné na ust. § 140 Občianskeho zákonníka použiť pomocou analógie legis uvedenej v ust. §-u 853 Občianskeho zákonníka sankciu uvedenú v ust. § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka, preto že analógia legis predpokladá, že sa jedná

o občiansko-právne vzťahy, ktoré Občiansky zákonník neupravuje. Avšak ust. § 140 Občianskeho zákonníka spolu s ust. § 40a Občianskeho zákonníka obsahuje hypotézu, dispozíciu a aj sankciu právnej normy. Hypotézou je existencia prevodu spoluvlastníckeho podielu za trvania podielového spoluvlastníctva, dispozíciou je existencia predkupného práva ostatných spoluvlastníkov /tieto sa nachádzajú v ust. § 140 O. s. p./ a sankciou za porušenie predkupného práva je relatívna neplatnosť právneho úkonu podľa ust. § 40a Občianskeho zákonníka. Teda Občiansky zákonník stanovuje pre porušenie zákonného predkupného práva spoluvlastníka ako sankciu relatívnu neplatnosť právneho úkonu podľa ust. § 40a Občianskeho zákonníka, preto ide o úpravu kompletnú, pri ktorej nemožno aplikovať ust. § 853 Občianskeho zákonníka o analógii legis.

Preto pokiaľ porušovateľ aplikoval na danú vec ust. § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka, hoci sa jednalo o porušenie predkupného práva v ust. § 140 Občianskeho zákonníka, neaplikoval relevantnú právnu normu, ktorou malo byť ust. § 40a Občianskeho zákonníka, čo malo za následok porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, ktorého súčasťou je aj právo na rozhodnutie podľa relevantnej právnej normy a jej aplikácii ústavne súladným spôsobom.

Táto právna úprava § 140 a § 40a Občianskeho zákonníka je úpravou vecno-právnou, ktorá pôsobí voči všetkým osobám a je kogentná, na rozdiel od úpravy v ust. § 602 a nasl. Občianskeho zákonníka, kde sa jedná o úpravu záväzkovo-právnou, pôsobiacu medzi subjektmi konkrétneho záväzku, ktoré môžu určovať jej obsah a trvanie.

Preto porušovateľ mal rozhodovať podľa ust. § 140 a ust. § 40a Občianskeho zákonníka a nie podľa ust. § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka a na tomto základe mal žalobu [REDAKOVANÉ] zamietnuť, pre nedostatok jeho pasívnej legitímácie.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a aby vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, princíp právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 21. 04. 2015, číslo konania 21 Co/96/2014-135 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 21. 04. 2015, číslo konania 21 Co/96/2014-135 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť sťažovateľovi finančné zadostučinenie v sume 5 000,- EUR € do jedného mesiaca právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť trovy konania [REDACTED] v sume 296,44 EUR € do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ odôvodňuje porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (podobne ako v podanom odvolaní proti rozhodnutiu prvostupňového súdu) tým, že krajský súd v rozsudku č. k. 21 Co 96/2014-135 z 21. apríla 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“), ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Kežmarok (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 C 1/2013 zo 17. januára 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“), sa stotožnil s rozhodnutím okresného súdu, ktorý vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu a z jeho nesprávnej právnej kvalifikácie, pochybil, pretože nepoužil pri aplikácii ustanovení Občianskeho zákonníka vo vzťahu k zistenému skutkovému stavu ich

výklad v súlade s ústavou; nesprávne vyložil inštitút predkupných práv podľa § 140 a § 602 a nasl. Občianskeho zákonníka, resp. neaplikoval príslušnú právnu normu, t. j. § 40a Občianskeho zákonníka, a preto je napadnutý rozsudok krajského súdu svojvoľný a neodôvodnený, porušuje základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže nespĺňa atribúty kvalitného a spravodlivého súdneho rozhodnutia.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

V obsahu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97).

K sťažovateľom namietanej arbitrárnosti, neodôvodnenosti a nesprávnosti napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd poznamenáva, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

V súvislosti s námietkou sťažovateľa ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadné oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory

všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

V podstatnej časti napadnutého rozsudku krajského súdu sa uvádza:

«Súd prvého stupňa vykonal vo veci rozsiahle dokazovanie a náležite zistil skutkový stav, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ustanovenia § 132 O. s. p., z týchto dôkazov dospel k správny skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver.

Žalovaný v odvolaní iba opakuje skutočnosti, ktoré uvádzal už v konaní pred súdom prvého stupňa a ohľadne ktorých súd vykonal dokazovanie a náležite a správne sa s nimi vyrovnal pri rozhodovaní vo veci samej.

Odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa obsahuje odpovede na všetky argumenty uvádzané žalovaným v odvolaní a jeho odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

Žalovaný v podanom odvolaní namieta, že žalobca o kúpe spoluvlastníckych podielov na spornom pozemku vedel a neprejavil od 24. 05. 2012 záujem. Poukázal na to, že podľa § 140 v spojení s § 605 Občianskeho zákonníka osobe majúcej predkupné právo je potrebné urobiť ponuku na dobu 60 dní s rovnakým obsahom, akú predávajúci spoluvlastník predbežne dojednal so záujemcom. Odmietnutím alebo márnym uplynutím lehoty predkupné právo zaniká a podiel je možné voľne predať.

Prvostupňový súd vychádzal z výsledkov dokazovania vykonaného v konaní Okresného súdu Kežmarok sp. zn. 2 C/78/2010, predmetom ktorého bolo určenie vlastníckeho práva k pozemku č. [REDAKOVANÉ] – trvalý trávnatý porast o výmere [REDAKOVANÉ] v katastrálnom území [REDAKOVANÉ]. Tento pozemok bol vytvorený z pozemku [REDAKOVANÉ]. Žaloba žalobcu [REDAKOVANÉ] bola zamietnutá. Z obsahu zápisnice z pojednávania konaného 24. 05. 2012 zistil, že žalovaní v 3. a 4. rade ([REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]) vo svojich svedeckých výpovediach uviedli tiež, i: „nech si to kúpi a nie osvedčí“ (čl. 46 súdneho spisu 2 C/78/2010)...

Odvolací súd v súlade so záverom prvostupňového súdu konštatuje, že bolo porušené predkupné právo žalobcu. Podstata predkupného práva spočíva v tom, že vlastník veci pokiaľ sa rozhodne vec predať je povinný ponúknuť ju na predaj tomu, kto je z predkupného práva oprávnený. Ponuku ku kúpe robí teda vlastník veci (povinný z predkupného práva) a záleží na oprávnenom, či ponuku prijme. Zmyslom úpravy zákonného predkupného práva v § 140 Občianskeho zákonníka, teda práva spoluvlastníka, je vyjadriť sa k tomu, kto s ním bude v spoluvlastníckom vzťahu, je tiež právom

spoluvlastníka nadobudnúť na základe svojho úkonu spoluvlastnícky podiel iného spoluvlastníka, ktorý hodlá ďalší spoluvlastník predať. Účelom pri porušení predkupného práva povinným spoluvlastníkom voči nadobúdateľovi spoluvlastníckeho podielu je nadobudnutie vlastníctva takéhoto podielu.

Z vykonaného dokazovania nie je možné prijať záver, že pôvodní podieloví spoluvlastníci ako povinné osoby z predkupného práva ponúkli žalobcovi ako ďalšiemu spoluvlastníkovi tento podiel ku kúpe. Na základe ich vyjadrenia na pojednávaní v konaní vedenom o určenie vlastníctva (2 C/78/2010) nemožno konštatovať, že išlo o kvalifikovanú ponuku (výzvu) žalobcovi ako oprávnenému spoluvlastníkovi ku kúpe za rovnakých podmienok, za ktorých mali tieto svoje podiely ponúknuť žalovanému. Z ich prejavu, ktorý bol adresovaný na pojednávaní žalovanému je len zrejmé, že prejavili svoj názor, že nesúhlasia s osvedčením a teda s vlastníctvom v prospech žalovaného. Prejav podielových spoluvlastníkov nie je možné vyhodnotiť ako prejav vôle z ktorého je možné nepochybne mať za to, že ide o ponuku ku kúpe za jasných a zrozumiteľných podmienok predaja. Absentujú akékoľvek podmienky kúpy, cena za spoluvlastnícke podiely, lehota na jej vyplatenie. Žiadna takáto ponuka zo strany týchto podielových spoluvlastníkov ako povinných osôb nebola realizovaná. Z ich prejavu vôle nevyplýva, že svoj spoluvlastnícky podiel ponúkli žalobcovi za rovnakých podmienok, za akých ponúkli na predaj tento svoj podiel žalovanému. Tvrdenie žalovaného, že žalobca od 24. 05. 2012 vedel, že spoluvlastníci chcú svoje podiely na pozemku predať, komu a aj za akých podmienok nie je správne a pravdivé. A teda nie je možné konštatovať, že žalobca svoje predkupné právo nevyužil.

Podieloví spoluvlastníci nerešpektovali zákonné predkupné právo ostatných spoluvlastníkov a teda aj žalobcu. K porušeniu predkupného práva žalobcu v zmysle § 140 Občianskeho zákonníka došlo.

Odvolací súd poukazuje na judikatúru súdov, ktorú rešpektuje a nenašiel dôvod na odklon od tejto judikatúry (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 48/2009 z 30. júna 2010; rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 1875/2005 z 19. septembra 2007, pozn.)...

Žalobca sa domáhal podanou žalobou nahradenia prejavu vôle žalovaného, aby uzavrel zmluvu v konkrétnom znení. Pred začatím konania žalobca realizoval ponuku

k odkúpeniu podielov získaných kúpnuou zmluvou zo dňa 14. 12. 2012, ktorá bola doručená žalovanému 18. 12. 2012. Žalovaný návrh neprijal. Prvostupňový súd tak na zistený skutkový stav prijal správny právny záver, že žalobca je oprávnený domáhať sa uzatvorenia zmluvy zodpovedajúceho znenia.

K otázke veľkosti spoluvlastníckeho podielu, ktorá je odvolateľom namietaná v tom zmysle, že mal právo žalobca v zmysle § 140 vykúpiť len podiel zodpovedajúci pomerne podľa veľkosti jeho podielu na predmetnom pozemku a nie aj časť ďalšieho podielového spoluvlastníka (Slovenského pozemkového fondu) je potrebné uviesť nasledovne. Je zrejmé, že ak chce spoluvlastník svoj podiel previesť musí rešpektovať zákonné predkupné právo ostatných spoluvlastníkov. Zákonné predkupné právo majú všetci spoluvlastníci, ak ich je teda viac, ako v prejednávanej veci je nevyhnutné, aby sa dohodli na výkone predkupného práva a nič nebráni tomu, aby dohodli, že spoluvlastnícky podiel odkúpi len jeden z nich. Iba v prípade, ak sa nedohodnú o výkone predkupného práva a obaja majú o neho záujem, majú právo vykúpiť podiel pomerne podľa veľkosti podielov. Podielový spoluvlastník a to Slovenský pozemkový fond výslovne prejavil svoju vôľu, že nemá záujem o tento spoluvlastnícky podiel a preto nič nebráni tomu, aby tento podiel nadobudol iba žalobca za rovnakých podmienok aké boli ponúknuté zo strany podielových spoluvlastníkov, teda kupujúcich žalovanému.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O. s. p.) vo veci samej.»

Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 250/09).

Ústavný súd preto preskúmal aj rozsudok okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 1/2013 zo 17. januára 2014, ktorým tento súd rozhodol tak, že nahrádza prejav vôle žalovaného (sťažovateľa), aby ako predávajúci uzavrel so žalobcom ako kupujúcim kúpnu zmluvu uvedenú vo výroku rozsudku, s prihliadnutím na povahu kľúčovej námietky sťažovateľa.

Ústavný súd konštatuje, že okresný súd v rozsudku podrobne uviedol (s. 7 – 9 citovaného rozsudku) a odôvodnil spôsob aplikácie a výkladu príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka so zreteľom na zistený skutkový stav. V tejto súvislosti poukazuje na podstatnú časť odôvodnenia rozsudku okresného súdu, v ktorom sa uvádza:

«Pre posúdenie existencie dohody podielových spoluvlastníkov o tom, že predkupné právo žalobcu k sporným podielom nebude uplatnené, súd však považoval za podstatnú predovšetkým okolnosť, že pokiaľ aj spoluvlastníci [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na predmetnom pojednávaní súdu (vo veci sp. zn. 2 C 78/2010 z 25. apríla 2012, pozn.) za prítomnosti žalobcu uviedli, že „nech si to kúpi, nie osvedčí“ žalovaní, prejavili tak vôľu vo vzťahu k pozemku tak, ako bol predmetom súdneho konania vedeného pod sp. zn. 2 C 78/2010, tzn. k pozemku parc. č. [REDAKOVANÉ] o výmere [REDAKOVANÉ] vytvoreného z parcely [REDAKOVANÉ] o výmere [REDAKOVANÉ] nie k parcele [REDAKOVANÉ] o výmere [REDAKOVANÉ]. Preto bez akýchkoľvek pochyb na tomto pojednávaní nemohlo dôjsť k dohode spoluvlastníkov o neuplatnení predkupného práva vo vzťahu k žalobcovi...»

Za tejto dôkaznej situácie súd prisvedčil tvrdeniu žalobcu, že bývalí podieloví spoluvlastníci [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] v súvislosti s kúpnu zmluvou z 21. 06. 2012 uzavretou so žalovaným mu neponúkli svoje podiely k pozemku parc. č. [REDAKOVANÉ] – trvalý trávnatý porast o výmere [REDAKOVANÉ] ku kúpe, nepristúpili k realizácii jeho predkupného práva. Žalovaný nakoniec tento záver ani nenamietal...

Tu súd len dodáva, že pokiaľ ide o okolnosti uzavretia kúpnej zmluvy z 21. 06. 2012 uvádzané vo výpovediach svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], že podľa § 40a v spojení s § 49a Občianskeho zákonníka právny úkon urobený v omyle sa považuje za platný, pokiaľ sa ten, kto je úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá (relatívna neplatnosť).

Podľa § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka ak sa porušilo predkupné právo, môže sa oprávnený buď od nadobúdateľa domáhať, aby mu vec ponúkol na predaj, alebo mu zostane predkupné právo zachované.

Keďže ust. § 140 Občianskeho zákonníka neobsahuje pre prípad zákonného predkupného práva osobitnú úpravu, nič nebráni tomu, aby sa aj na tieto právne vzťahy použila všeobecná právna úprava o predkupnom práve obsiahnutá v cit. ust. § 603 Občianskeho zákonníka. Prvotná judikatúra vo vzťahu k cit. § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka zastávala názor, že oprávnený, ktorého predkupné právo bolo porušené, má právo len na nahradenie nedostatku vôle nadobúdateľa ponúknuť mu vec ku kúpe. Postupne, najmä v prípadoch, kedy predmetom predkupného práva bola nehnuteľnosť, sa tento právny názor prejavil ako neudržateľný, pretože aj po súdnom konaní nebolo prakticky možné zapísať vlastnícke právo oprávneného do katastra nehnuteľností, nezaručovala sa tým oprávnenému dostatočná ochrana jeho práv a naplnenie sledovaného cieľa, tzn. prevodu vlastníckeho práva na neho v prípade jeho záujmu a splnenia všetkých podmienok. Preto je v súlade s konštantnou judikatúrou, pokiaľ sa žalobca domáha vydania rozhodnutia, ktorým súd nahradí nedostatok prejavu vôle žalovaného uzavrieť s ním kúpnu zmluvu za rovnakých podmienok, ako sú v zmluve, na základe ktorej žalovaný vec nadobudol.

V danej veci sporným medzi stranami bolo, či žalobca má v dôsledku porušenia predkupného práva právo na odkúpenie celého spoluvlastníckeho podielu nadobudnutého žalovaným v dôsledku porušenia jeho predkupného práva, alebo vzhľadom na ďalšieho podielového spoluvlastníka (Slovenskú republiku) iba na pomernú časť zodpovedajúcu jeho spoluvlastníckeho podielu. Tu súd vychádzal z cit. ust. § 140 Občianskeho zákonníka, ktorý predpokladá dohodu spoluvlastníkov o výkone predkupného práva. Spoluvlastníci sa teda môžu dohodnúť, že namiesto pomerného odkúpenia ponúkaného podielu podiel odkúpi len jeden z nich. V danej veci súd vychádzal z vyjadrenia Slovenského pozemkového fondu z 15. 08. 2013 nachádzajúceho sa na čl. 68 spisu, podľa ktorého štát ako spoluvlastník nemá záujem odkúpiť spoluvlastnícky podiel žalovaného.»

Krajský súd sa v napadnutom rozsudku v súlade s možnosťou vyplývajúcou mu zo zákona stotožnil s odôvodnením rozsudku okresného súdu, pokiaľ ide o jeho výrok

vo veci samej, pričom na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku krajského súdu doplnil ďalšie dôvody, tak ako na to bolo v tomto rozhodnutí poukázané. V dostatočnej miere sa zaoberal odvolacími námietkami sťažovateľa, svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, pričom toto odôvodnenie je logické a konzistentné.

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd zastáva názor, že napadnutý rozsudok krajského súdu nie je svojvoľný, keďže právne závery v ňom uvedené nie sú v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou, ani zásadne nepopierajú účel a význam aplikovaných právnych predpisov Občianskeho zákonníka. Ústavný súd zastáva názor, že krajský súd sa vyrovnal so všetkými okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, a do odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol postup, akým dospel k tomuto rozhodnutiu. Zrozumiteľne pritom objasnil podstatu inštitútu predkupného práva a spôsob vyhodnotenia právnych úkonov spoluvlastníkov v kontexte dokazovania a výkladu prvostupňového súdu, a teda aj odôvodnenosť aplikácie príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, a jeho právny názor považuje za jeden z možných, a teda za ústavne udržateľný. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom uvedeným v napadnutom rozsudku krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti tohto názoru a ani nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť názor krajského súdu svojím vlastným.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy možno vyvodiť princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ktorý sa premieta aj do zásady minimalizácie zásahov ústavného súdu do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (pozri napr. IV. ÚS 303/04), resp. zásady sebaobmedzenia a zdržanlivosti (m. m. I. ÚS 76/2011, PL. ÚS 95/2011) ústavného súdu pri uplatňovaní svojej právomoci.

Ústavný súd nenašiel takú príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a základným právom na súdnu ochranu ustanoveným čl. 46 ods. 1 ústavy, ani princípmi právneho štátu v čl. 1 ods. 1 ústavy, ani právom na spravodlivé súdne konanie

vyplývajúcim z čl. 6 ods. 1 dohovoru, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. januára 2016